

An aerial photograph of Zwolle, Netherlands, showing a dense urban landscape with numerous buildings, streets, and green spaces. The city is situated along a river, with a large church spire visible in the center. The image is used as a background for the title and subtitle.

Zwolle

Hoe ging Zwolle in 2022 om met klimaatverandering

Aansprekende voorbeelden

Inhoudsopgave

Voorwoord	3	3. Inwoners aan de slag	38
		Van Ittersumstraat	39
1. Zwolse projecten	7	Buxtehudestraat	41
Breezicht, rijk van groen en water	8	Hittestress safari Holtenbroek	43
Spoorduiker Assendorp	10	Start voor vier klimaatburgemeesters	45
Herinrichting Oosterlaan en Westerlaan	13	Zwolle en het Europese CATCH project	47
Make-over Azaleapark, Assendorp	16		
Passerelle, het duurzame icoon van Zwolle	18	4. Samenwerken in de regio	49
Nominatie 't Zonnetje - Deltacongres	21	De Quickscan	50
Wezenlanden Noord samenwerking	23	Zwolle werkt samen in de Verstedelijkingsstrategie	52
Fietsroute klimaatadaptatie	26	Uitdragen waar je in gelooft	54
Duurzaamheid in het stadshart	28		
2. Verduurzaming van stadswijken	30		
Klimaatadaptatie in de beheercyclus	31		
Kop van Assendorp	34		
Aalanden Zuid	36		

A man and a woman are sitting in red armchairs, playing chess on a wooden board. The man, on the left, is wearing a blue suit and is moving a piece. The woman, on the right, is wearing a blue turtleneck and a dark pinstriped blazer, and is also moving a piece. They are both smiling at the camera. In the background, there is a white wall and a framed abstract painting with red and black colors. The text 'Om mee te bewegen met het veranderende klimaat, schaken we op meerdere borden.' is overlaid on the image.

‘Om mee te bewegen met
het veranderende klimaat,
schaken we op meerdere borden.’

Zwolle is van ons allemaal

Een stad in de groei maar blijvend veilig, bereikbaar, groen en gezond.

Een stad nauw verbonden met het omringende deltalandschap. Met een buitendijks centrum. Onze open verbinding met het primaire watersysteem (IJssel, Vecht / Zwarte Water en het IJsselmeer) maakt Zwolle mooi maar ook kwetsbaar. Zeker nu klimaatverandering aanwijsbaar voor meer weersextremen zorgt. In de toekomst kunnen behoefte aan zoetwater en zeespiegelstijging erin resulteren dat het IJsselmeer een structureel ander peilniveau krijgt. Dat heeft allemaal gevolgen voor de toekomst van Zwolle. Al jaren werken we aan diverse klimaatadaptieve aanpassingen om te zorgen dat Zwolle die fijne stad blijft die zij is. Voor iedereen.

Als het gaat om de aanpassingen die we bedenken om mee te bewegen met het veranderende klimaat, schaken we op meerdere borden.

Gerdien Rots: “Omdat het water van alle kanten naar de stad toe komt, kunnen we niet volstaan met een aanpak binnen de gemeentegrenzen. Regionaal en landelijk zetten we onze aanpak op de agenda. We delen onze kennis en expertise met anderen. We zien onszelf als onderdeel van een groter water-systeem. Als laagste punt in de regio is overstroming geen onbekend fenomeen voor Zwolle. Maar in ons omringende gebieden is juist het watertekort soms nijpend. Samen dragen we zorg voor de totale klimaatopgave.”

We hebben natuurlijk onze verantwoordelijkheid voor Zwolle zelf.

Arjan Spaans: “De maatregelen in Zwolle zijn divers. Vanaf de ‘kleine-beetjes-die-helpen’ zoals het tegelwippen en vergroening van daken, tot aan de aanleg van grote technische oplossingen zoals de spoorduiker en van wadi’s tot waterkolken om pieken op te vangen.

Elke maatregel helpt en ook iedere Zwollenaar kan hieraan bijdragen”.

Boven en onder de grond zijn waterlopen verbonden. Daarom moeten we steeds op drie niveaus plannen én handelen.

Daarnaast willen we alle inwoners van Zwolle inspireren en stimuleren zelf een bijdrage te leveren om in de eigen straat en woonomgeving op zoek te gaan naar mogelijke ingrepen om groener en klimaatrobuster met elkaar te wonen en te leven. Bewust te maken dat zij in een delta wonen en wat dat betekent. Vele inwoners nemen hierin goede stappen die vaak ook een verbindende werking in straten en wijken hebben. Als gemeente ondersteunen we die ideeën actief. Ons TEAM KLIMAAT ACTIEF is luisterend oor, helpt op weg, verbindt partijen en vergroot daarmee de uitvoeringskracht van de initiatiefnemers.

Tenslotte willen we leren van anderen. Klimaatadaptatie kent namelijk geen grenzen. Dus doen we mee in samenwerkingsverbanden over de grens van Nederland, in EU-verband. Onze Climate Campus neemt daarin het voortouw.

Het maakt dit Zwolse deltagebied tot een plek waar vandaag de toekomst wordt gemaakt, waar we laten zien hoe we ons kunnen aanpassen aan klimaatverandering. Waar we proberen steeds vernieuwend in te zijn.

Samen, samen, samen

De druk op de ruimte in Nederland is groot. We moeten en willen heel veel op een klein oppervlak. Maar dit is het stuk land waarmee we het samen moeten doen. Dat vraagt om het maken van keuzes en het slim combineren van opgaven.

Rijk, regio's, provincies, waterschappen en gemeenten werken samen aan de ruimtelijke opgaven en besluitvorming daarover. De verstedelijkingsgebieden in Nederland zijn aangewezen als NOVEX-gebieden. Hier werken we met andere overheden samen aan een integrale benadering van de klimaatbestendige ontwikkeling van stad en regio. Regio Zwolle is zo'n gebied. De stad Zwolle heeft een belangrijke positie binnen de regio. Voor ons betekent dat: klimaatbestendig ontwikkelen hand in hand met kwalitatieve groei, toekomstbestendigheid, waardevaste woningen en brede welvaart.

Ons Zwolle van morgen

In de Zwolse Omgevingsvisie, die we in 2022 afgerond hebben, staat hoe de fysieke leefomgeving van Zwolle zich in de toekomst gaat ontwikkelen. We beschrijven daarin de koers voor de leefomgeving van onze mooie gemeente. Dit toekomstbeeld gaat verder dan de fysieke leefomgeving: alles wat we buiten zien en nodig is om te kunnen leven, wonen, werken, leren en ontspannen. Ons toekomstbeeld haakt direct in op de meer sociale onderwerpen in onze stad. Zoals gezondheid en sociale cohesie welke in rechtstreekse verbinding staan met onze leefomgeving. De omgevingsvisie is daarmee een belangrijk instrument voor de gemeente.

De Zwolse Adaptatiestrategie is nog steeds onze marsroute naar een klimaatrobuust Zwolle. We weten welke delen van Zwolle en onze omgeving het meest kwetsbaar zijn. Dit zijn de gebieden om als eerste klimaatbestendig te maken. Wij doen dat in ons dagelijks beheer. We streven naar aanpassingen waarbij 'duurzaamheid' centraal staat. We doen de nodige aanpassingen voor het verminderen van energieverbruik, de opwekking van schonere energie én we doen klimaatrobuuste ingrepen. Zo duurzaam en circulair mogelijk.

“Over al die samenwerkingen die we zoeken, lees je terug in de verschillende projecten en initiatieven die langskomen in dit boekje. In Zwolle doen we het samen”.

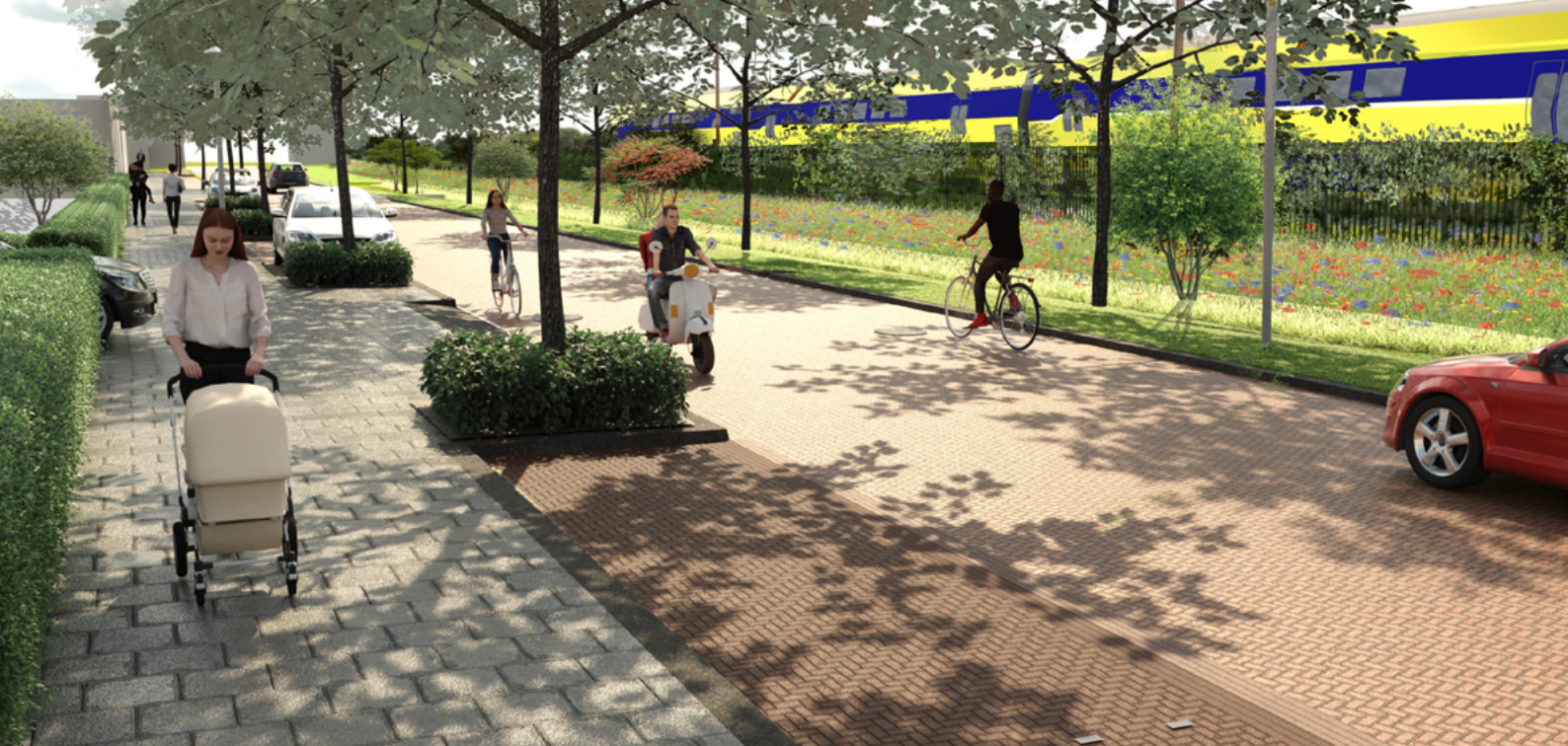
Wij wensen je veel leesplezier en inspiratie toe.

Gerdien Rots

wethouder Duurzame Ruimtelijke Ordening,
gemeente Zwolle

Arjan Spaans

wethouder Duurzame Stadsontwikkeling,
gemeente Zwolle

1. Zwolse projecten

Hoe nemen we nieuwe klimaatinzichten
mee in de ontwikkeling van de stad?

Breezicht, rijk van groen en water

Aan de groene rand van Stadshagen is een nieuwe woonbuurt Breezicht aangelegd. Dit is een klimaatbestendige en duurzame wijk met energie-neutrale woningen, veel water en groen. De wijk is verhoogd aangelegd, ook wel terpenbouw genoemd en in combinatie gebracht met de lagere groenblauwe zone.

Breezicht is een voorbeeld van bouwen met het landschap, werken en leven met het water in plaats van tegen het water. Dit ambitieuze woningproject kan het nieuwe normaal voor Zwolle worden en dienen als voorbeeld voor vergelijkbare locaties in andere gebieden. Grootschalig en gebruikmakend van wateropvang in het landschap op een natuurlijke manier, met oog voor biodiversiteit bij de overgangen van land naar water.

Duinen, poldergevoel, terpen, hofjes en woningen direct op en aan het water: de verschillende buurtschappen van Breezicht vormen samen een natuurlijke overgangszone tussen de stad en het buitengebied.

Resultaat

Het groen in de wijk wordt gebruikt als 'spons'. Het overtollige regenwater wordt opgevangen en later gebruikt voor lange periodes van droogte. In de wijk zijn ook wadi's aangelegd om overtollig regenwater via een speciale overloop naar de groenblauwe zone te sturen, het open water aan de rand van Breezicht. En er zijn infiltratieriolen geplaatst, zodat het regenwater via openingen in het riool in de grond zakt.

Wie werken er aan mee?

Het initiatief ligt bij de gemeente Zwolle. Daarbij is samengewerkt met waterschap Drents Overijsselse Delta, woningcorporaties SWZ en deltaWonen en ontwikkelaars VanWonen, Loostad en Bouwinvest.

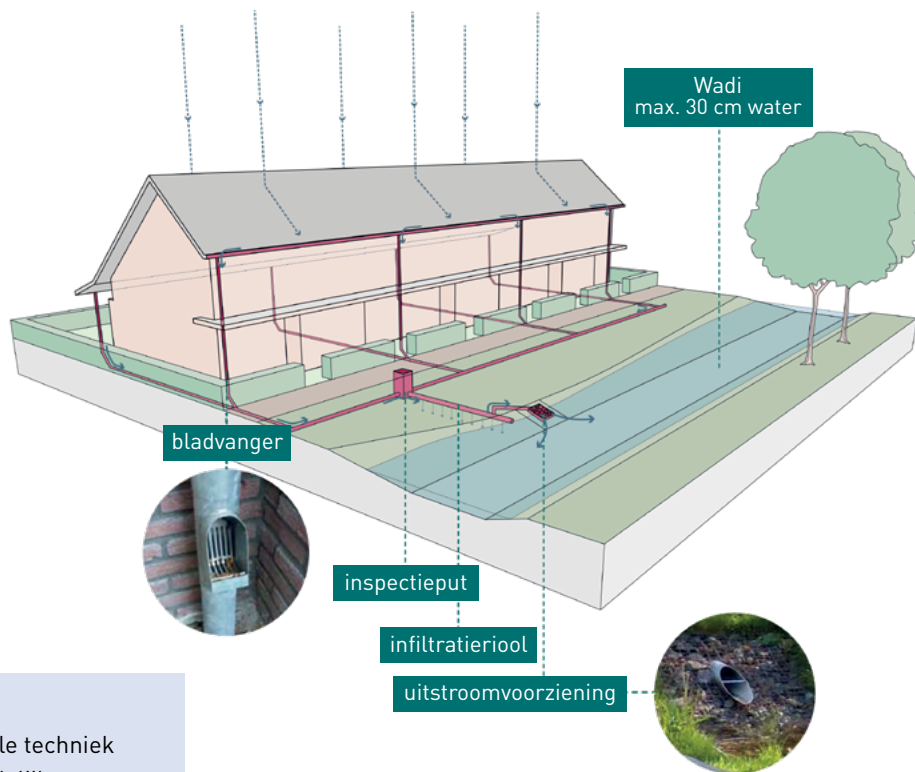
Locatie

Laan der Molens en omgeving,
Zwolle

Realisatie

De realisatie van de blauwgroene
zone en de terpen in Breezicht
Noord zijn in 2022 afgerond.

Bekijk video

Contactpersonen

Freddy ten Kate, senior adviseur civiele techniek
Mark Heideveld, Beheermanager stedelijk water
Heleen Post en Jack Heite, projectleiders Breezicht

Principe van hemelwaterafvoer naar een wadi.

Spoorduiker Assendorp

De wijk Assendorp kreeg een belangrijk 'waterventiel' onder het spoor door, naar Zwolle Zuid. Een aanmerkelijke verlichting voor Assendorp. Assendorp is kwetsbaar voor wateroverlast vanwege te veel verstening en gebrek aan eigen oppervlaktewater om overtollig regenwater op te vangen.

Met de spoorduiker in Assendorp zet Zwolle opnieuw een belangrijke stap als antwoord op de kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering door wateroverlast als gevolg van hoosbuien, hittestress, droogte en overstroming.

Impact

Alle wijken moeten straks zelf het regenwater kunnen opvangen. Nu gaat het regenwater en afvalwater van de wijk via de riolering naar onze rioolwaterzuivering. Zonde om het 'schone' regenwater af te voeren naar de zuivering. We kunnen dit veel duurzamer gebruiken door het vast te houden in de wijk om het later in te kunnen zetten tijdens drogere tijden.

Het regenwater wordt in de toekomst afgevoerd naar een groenblauw waternetwerk. Een systeem van met elkaar verbonden boven- en ondergrondse waterberging. In extreme situaties moet dit groenblauwe waternetwerk water kunnen afvoeren via 'ventielen' naar gebieden waar genoeg waterbergingscapaciteit is. Zoals in dit geval van Assendorp naar Zwolle Zuid. In Zwolle Zuid is genoeg waterbergingscapaciteit.

Concrete maatregelen

Door gebruik te maken van een boorkop voorzien van een freesrad worden 34 buizen, 1 voor 1 in een perskuip onder het spoor door geplaatst om 100 meter te overbruggen. De buizen hebben een diameter van 1 meter.

Wie werken eraan mee?

De financiering van deze “spoorduiker” is een mooie co-productie. Naast de gemeente Zwolle draagt het waterschap Drents Overijsselse Delta (WDOD) bij vanuit de regeling ‘Gemeentelijke plannen met waterschapsbelang’. Het Rijk draagt bij vanuit de Regiodeal BZK/LNV.

Locatie

Aan de Deventerstraatweg in Assendorp onder het spoor door naar Zwolle Zuid.

Realisatie

December 2022

[Bekijk video](#)

Contactpersoon

Niels Munnik, projectleider gemeente Zwolle

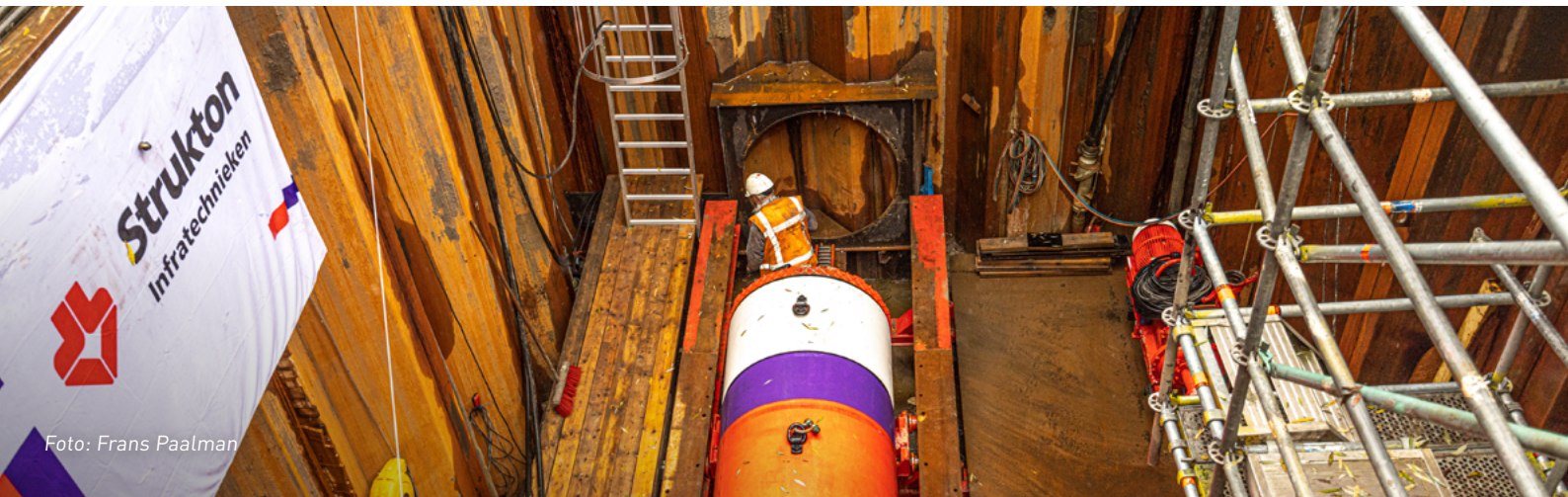

Foto: Frans Paalman

Foto: Frans Paalman

Herinrichting Oosterlaan en Westerlaan in de Spoorzone

Spoorzone Zwolle is één van de belangrijkste ontwikkellocaties voor Zwolle en de regio. Over een aantal jaar is dit een plek waar mensen wonen, ondernemen, leren, studeren, innoveren en leven. Met volop verbinding tussen grote en kleine bedrijven en onderwijsinstellingen.

Contactpersoon

Niels Munnik, projectleider
gemeente Zwolle

Na de herinrichting van stadsentree Stationsplein-Stationsweg, zijn Oosterlaan en Westerlaan aan de beurt. Van april 2022 tot mei 2023 veranderen deze lanen tot een gastvrije en klimaat-robuste groene verbinding waar het prettig is om te verblijven.

Met de herinrichting van de Stationsweg en het Stationsplein is een impuls gegeven aan een betere verbinding tussen de Spoorzone en de binnenstad. Hierbij is veel aandacht besteed aan groen. De statige bomenrij tot aan de Singel versterkt de al aanwezige allure van de monumentale panden en maakt de Stationsweg tot een prettige wandelroute. Het busverkeer is niet meer aanwezig en de auto is hier te gast. Water wordt in enorme ondergrondse voorzieningen gebufferd en maakt van de Stationsweg zowel een groene straat als een oplossing voor klimaatopgaven. De groene Stationsweg is een aanjager voor het opwaarderen van de Singel. De ambitie is om dit verder door te zetten op de Van Roijensingel. De andere kant op vormt de Passarelle een verdere verbinding tussen de historische binnenstad en de Spoorzone.

Oosterlaan

Met dit project is de voormalige Oosterlaan met bushaltes omgevormd tot een klimaatbestendige straat met veel sponswerking en opvang van regenwater. Dit door de fundatie van de weg als buffer te gebruiken en door zichtbare afstroming naar de naast gelegen wadi. Ook de straat is hittebestendiger geworden door ontharden en extra groen aanleg.

Het werk aan de Oosterlaan verliep voorspoedig. Enkele weken eerder dan gepland, is de Oosterlaan sinds de zomer van 2022 weer toegankelijk voor fietsers, voetgangers en automobilisten. Aan beide zijden van de weg zijn in het najaar van 2022 nieuwe bomenrijen en andere beplanting geplaatst. De Oosterlaan is helemaal vernieuwd.

Bekijk video

Westerlaan

Tot medio mei 2023 werken we aan de nieuwe inrichting van de Westerlaan. De gehele rijbaan van de Westerlaan, het asfalt en oude bestratingen worden verwijderd. Ook alle regenwaterputten en aansluitingen op het afvalwater-riool gaan eruit. Net als in de Oosterlaan leggen we ook hier een drainagesysteem aan waar de nieuwe regenwaterputten op aansluiten. We vervangen een groot deel van het afvalwater-riool en brengen er daarnaast een riool voor regenwater aan.

Onder de grond brengen we er een laag van ca. 35 cm grove puin aan. Bij extreme regenval slaat deze puinlaag het water tijdelijk op. Bij de bestaande bomen en op

de plek waar 10 nieuwe bomen komen, brengen we de grondverbetering aan.

Nadat alle ondergrondse activiteiten zijn uitgevoerd, brengen we de nieuwe indeling van de Westerlaan aan met trottoirbanden en klinkerbestrating.

Bij De Parkschool brengen we een verhoogd plateau aan om de verkeersveiligheid te vergroten.

Wie zijn de initiatiefnemers en met wie is samengewerkt?

De gemeente Zwolle is initiatiefnemer. Er is veel samengewerkt met ProRail. Het project is mede mogelijk door een bijdrage vanuit de landelijke impulsregeling.

Bekijk video

Make-over Azaleapark, Assendorp

De ingrijpende herinrichting van het Azaleapark in Assendorp werd in oktober gestart. Daarmee worden spelen, groen, parkeren en een waterberging bij hevige buien gecombineerd in een mooier verblijfspark.

Het middelpunt van het nieuwe Azaleapark wordt een verdiept multifunctioneel sportveld (basketbal / voetbal). Bijzonder is dat het sportveld ruim 500 kuub water kan bergen. Is er een hoosbui dan wordt het water opgevangen onder het veld waarna het geleidelijk aan in de grond wordt afgevoerd. Het moet in de toekomst wateroverlast in de wijk Assendorp voorkomen. Bovendien zal overtollig water afgevoerd kunnen worden naar de eveneens dit jaar aangelegde Spoorduiker (zie pagina 13). Deze zorgt voor afvoer naar Zwolle Zuid.

In het Azaleapark komen nieuwe paden, het wordt sterk vergroend en er kan straks volop gespeeld worden.

Buurtbewoners hebben de gewenste make-over al in 2020 aangezwengeld en meegedacht met de gemeente hoe dat nieuwe park er uit moet zien.

Natuurlijke speelplekken

Naast het multifunctionele verdiepte sportveld komt er een speelroute door het park. Op zes plekken kunnen kinderen straks spelen op natuurlijke speeltoestellen. Een slingerend wandelpad gaat de verschillende plekken in het park verbinden. De buurt wilde graag bloemen in het park daarom loopt er straks naast het pad een lint van bloemen. Bloemensoorten die de buurt zelf heeft uitgekozen. Groen moet naast een plezierige aanblik ook verkoeling brengen in de wijk die veel last heeft van hitte tijdens zonnige dagen. Naast de bestaande aanplant komen er nieuwe groenvakken met beplanting in het midden van het park maar ook langs de bestaande hagen. In april 2023 plant de ROVA het groen in.

We zien Azaleapark als een schakel in de keten van vele aanpassingen in de stad om Zwolle op tijd veilig in te richten tegen de gevolgen van klimaatverandering.

Wie werken eraan mee?

De herinrichting is mede mogelijk gemaakt door bijdragen vanuit de Regiodeal Zwolle en met middelen uit het IJssel-Vechtdelta programma.

Realisatie

Voorjaar 2023

Contactpersoon

Erik Trip, projectleider gemeente Zwolle

Passerelle, het duurzame icoon van Zwolle

De passerelle luidt de start in van de nieuwe ontwikkelingen aan de zuidkant van het station en de "waarmaker" van het grote centrumgebied van Zwolle. In de toekomst is station Zwolle het groenste station van Nederland. Met de bouw van deze unieke voetgangersbrug over het spoor komt die ambitie weer een stap dichterbij. De bouw van de passerelle staat gepland in 2023 en 2024.

Contactpersoon

Niels Munnik, projectleider gemeente Zwolle

De passerelle wordt een iconische brug. Het is de verbinding tussen de bestaande historische stad en de nieuwe stad aan de andere kant van het spoor. De schakel tussen reputatie en belofte. Met de groene inrichting en de uitzichten over Zwolle wordt de passerelle een ware beleving.

Duurzaam

De nieuwe brug wordt met duurzaam Europees naaldhout uit productiebossen gebouwd. Ook de liftschachten en doorlopende robuuste leuningen worden van hout. De keuze voor een houten dek komt voort uit grondige analyse van de MKI-scores van diverse aspecten als uitvoerbaarheid, kosten en onderhoud. Een houten dek bleek veruit de meest milieuvriendelijke oplossing. De houten brug geeft hiermee 74% minder CO2 uitstoot dan bijvoorbeeld een stalen brug.

Concrete maatregelen

De brug over het spoor wordt eigenlijk een opgetilde straat. Een wandelgebied waar de fietser te gast is. Aan beide kanten komen trappen en liften voor goede bereikbaarheid. En er komt veel groen zoals bomen, struiken en water, goed voor de biodiversiteit en wat het een prettige plek maakt om te verblijven.

Resultaat

Het gebruik en de beleving van Zwollenaren, bezoekers en reizigers staat voorop. De kracht zit in de ruimte óp de passerelle, als een ultieme straat van de stad. De S-vorm van ruim 130 meter lang en 10 meter breed versterkt deze speciale beleving. Nergens anders in Nederland is nog zo'n duurzame 'straat' over het spoor gemaakt.

Wie werken er aan mee?

Gemeente Zwolle en ProRail
Ontwerpsconsortium: Karres en Brands, IPV Delft, Miebach, ProRail en Gemeente Zwolle

Locatie

Stationsplein en Hanzeland

Realisatie

De bouw van de passerelle staat gepland in 2023 en 2024.

Meer info

PODIUM: Zwolle 2de bij 't Zonnetje nominaties op Deltacongres 2022

't Zonnetje is dé prijs voor het winnende initiatief van hoe we in Nederland werken aan voldoende zoetwater, ruimtelijke klimaatadaptatie en waterveiligheid. Het werd uitgereikt op 10 november door deltacommissaris Peter Glas tijdens het Nationaal Deltacongres als lichtend voorbeeld voor anderen.

Bekijk video

Zwolle was met haar veelbesproken stationsgebied één van de genomineerden. In Zwolle is de afgelopen jaren hard gewerkt om het stationsgebied klimaatadaptief te maken bij extreme buien en hitte. En dat is gelukt. Groen, wateropvang, energieneutraal allemaal samengevoegd in één project. Bij hevige regenval kan het water weglopen via de bestrating, maar ook via een speciale kolk waarin het water razendsnel afgevoerd en opgevangen wordt. Zelfs de fietsenstalling fungeert bij extreme buien als waterberging. Door infiltratiekratten onder de grond te plaatsen vangt de gemeente het regenwater op, zodat het gebruikt kan worden voor bijvoorbeeld de nieuw aangelegde groenvoorziening, die verkoeling biedt op warme dagen. Ook wordt opgevangen regenwater gebruikt om de toiletten in het station door te spoelen.

Mede door dit soort initiatieven heeft regio Zwolle de status van NOVI gebied gekregen, wat kansen biedt om nog meer klimaatadaptieve maatregelen te nemen en een voorbeeld te zijn voor heel Nederland.

De drie genomineerde projecten van dit jaar waren drie inspirerende voorbeelden van hoe we in Nederland werken aan Zoetwater, Ruimtelijke adaptatie en Waterveiligheid. De deltacommissaris reikte uiteindelijk de winnaar, het projectteam van de Brede Groene Dijk, een kilometer lange zeedijk langs de Dollard die is versterkt met lokaal, zout baggerslib, de eerste prijs uit. Zwolle werd tweede.

Wezenlanden Noord samenwerking

Mooi voorbeeld van hoe betrokken partijen elkaar vinden. In de erkenning dat de plekken waar we wonen en werken voorbereid en aangepast moeten worden aan hittestress, droogte, bodemdaling en wateroverlast groeit.

In juli 2022 is gestart met de sloop van een gebouw in Weezenlanden Noord, waarmee een groot bouwproject in drie fasen wordt ingeluid. Omdat de gemeente eigenaar is van een deel van de grond, is er al vroeg met de opdrachtgever, Woningcorporatie Openbaar Belang gesproken over manieren om duurzame woningen te ontwikkelen. Ontwikkelcombinatie Explorius/Nijhuis (OCNE) heeft de opdracht aangenomen. De gemeente heeft voor de tender eisen en wensen geformuleerd. Veel van deze ambities worden nu vertaald in de plannen. Alle drie de partijen onderschrijven de ambities voor het toekomstige leefklimaat. Dat is bijzonder aan dit proces, en de reden dat we elkaar gevonden hebben als samenwerkingspartners.

Deze locatie vormt de schakel tussen de binnenstad, park De Wezenlanden, Assendorp en Wipstrik. 15 gebouwen

die in de loop van de jaren 'De Weezen' gaan heten, vormen een wijk die in totaal uit circa 500 sociale huurwoningen, vrije huurwoningen en koopwoningen zal bestaan. De eerste fase bestaat uit 1 gebouw met 63 sociale huurappartementen en commerciële ruimte voor Woningcorporatie Openbaar Belang.

De realisatie van dit gebouw staat gepland van oktober 2022 t/m begin 2024. Alle gebouwen komen in een groen, parkachtig gebied waarin water een grote rol speelt.

Weezenlanden Noord wordt een duurzame buurt. Slimme (energie-) installaties, een innovatief watersysteem en ruimte voor de natuur. De daken worden voorzien van zonnepanelen die energie opleveren voor de woningen. Daarnaast worden diverse gevels en daken met groen bedekt. De beplanting op de gebouwen zorgt voor een uitstekende isolatie, want de planten houden vocht vast, verminderen hittestress en geven het geheel een natuurlijke uitstraling. Het buurtpark en de groene binnenhoven worden gevuld met bloemen, gras, bomen en wandelpaden. Het groen loopt zelfs door over de gevels, dakterrassen en daken.

Realisatie

In het voorjaar van 2023 zal naar verwachting gestart worden met de sloop van het volgende bestaande gebouw.

Contact

Woningcorporatie Openbaar Belang,
Ontwikkelcombinatie Explorius/Nijhuis (OCNE)
en Erik Trip, projectleider gemeente Zwolle

Deze afbeelding is opgesteld door Barcode Architects conform hun Stedenbouwkundig ontwerp. Het groen is toegevoegd o.b.v. het SO inrichtingsplan van Karres & Brands. Aan deze impressie kunnen geen rechten worden ontleend.

*Deze afbeelding is opgesteld door Barcode Architects conform hun Stedenbouwkundig ontwerp.
Aan deze impressie kunnen geen rechten worden ontleend.*

Fietsroute klimaatadaptatie

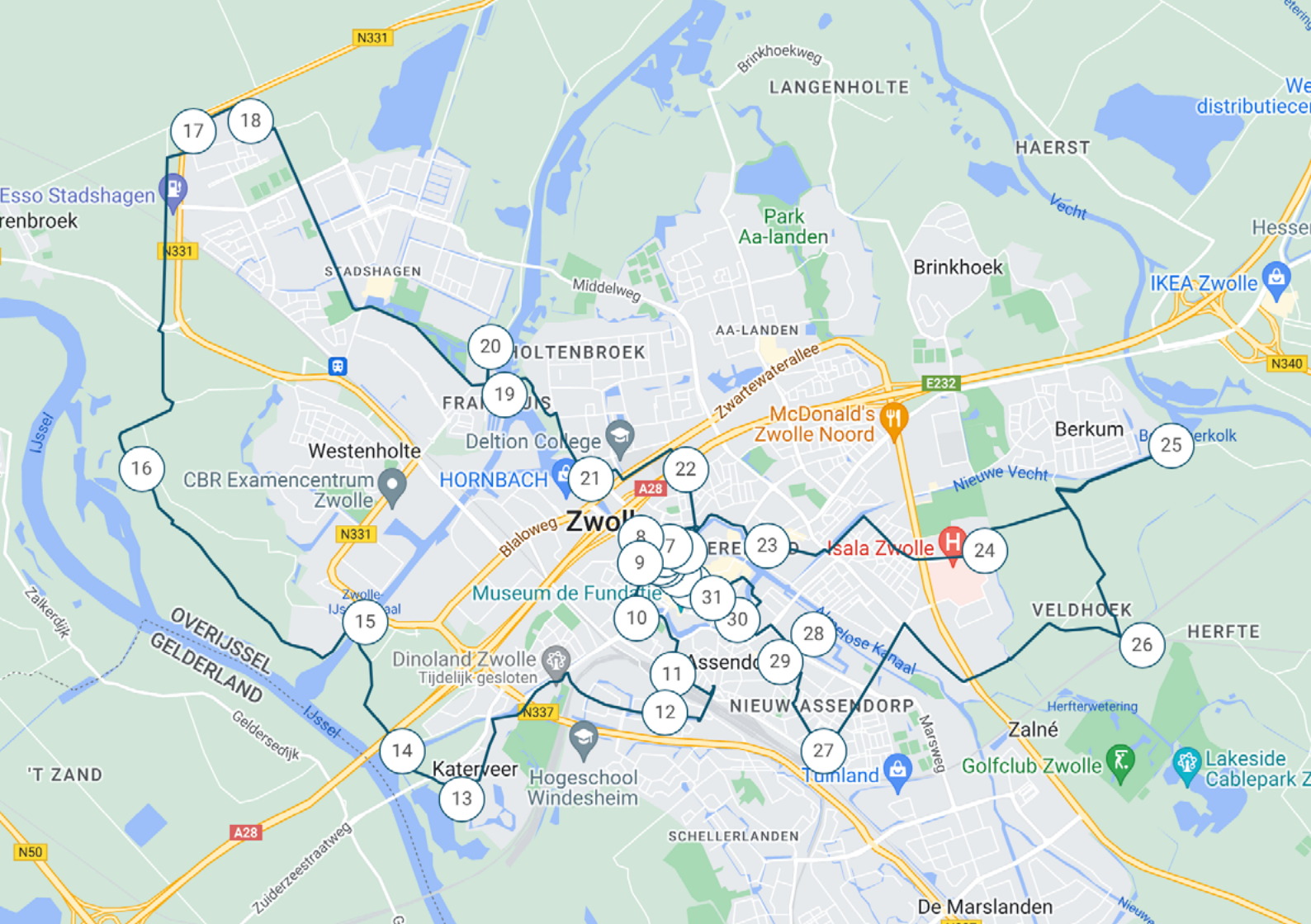
Regelmatig wordt de vraag gesteld over HOE men zelf kan gaan zien wat Zwolle allemaal doet op gebied van Klimaatadaptatie. Dat heeft geleid tot het maken van deze fietstocht langs allerhande klimaatadaptatieve ingrepen. Veel input komt van projecten die in de loop van de jaren zijn beetgepakt en afgerond.

Soms zijn de dingen bovengronds nog nauwelijks zichtbaar. Veel is in de ondergrond aangepast. Maar er blijft voldoende te zien. Deze fietstocht kan alleen of in een groepje belangstellenden ondernomen worden. Je kunt hem zelf zo lang maken als je wilt.

Het is een tocht in twee lengtes, die vertelt over het verleden, heden en de toekomst van Zwolle met betrekking tot het aanpassen aan het water en het klimaat.

Deze tocht is opgezet voor iedereen die interesse heeft in klimaatadaptatie en wil zien hoe actief Gemeente Zwolle is op dit gebied. De tocht wordt jaarlijks bijgewerkt en is de moeite waard om je fiets te pakken en te ontdekken wat er daadwerkelijk aan klimaatadaptatie gedaan wordt.

De Klimaat fietstocht 2022

Duurzaamheid in het stadshart

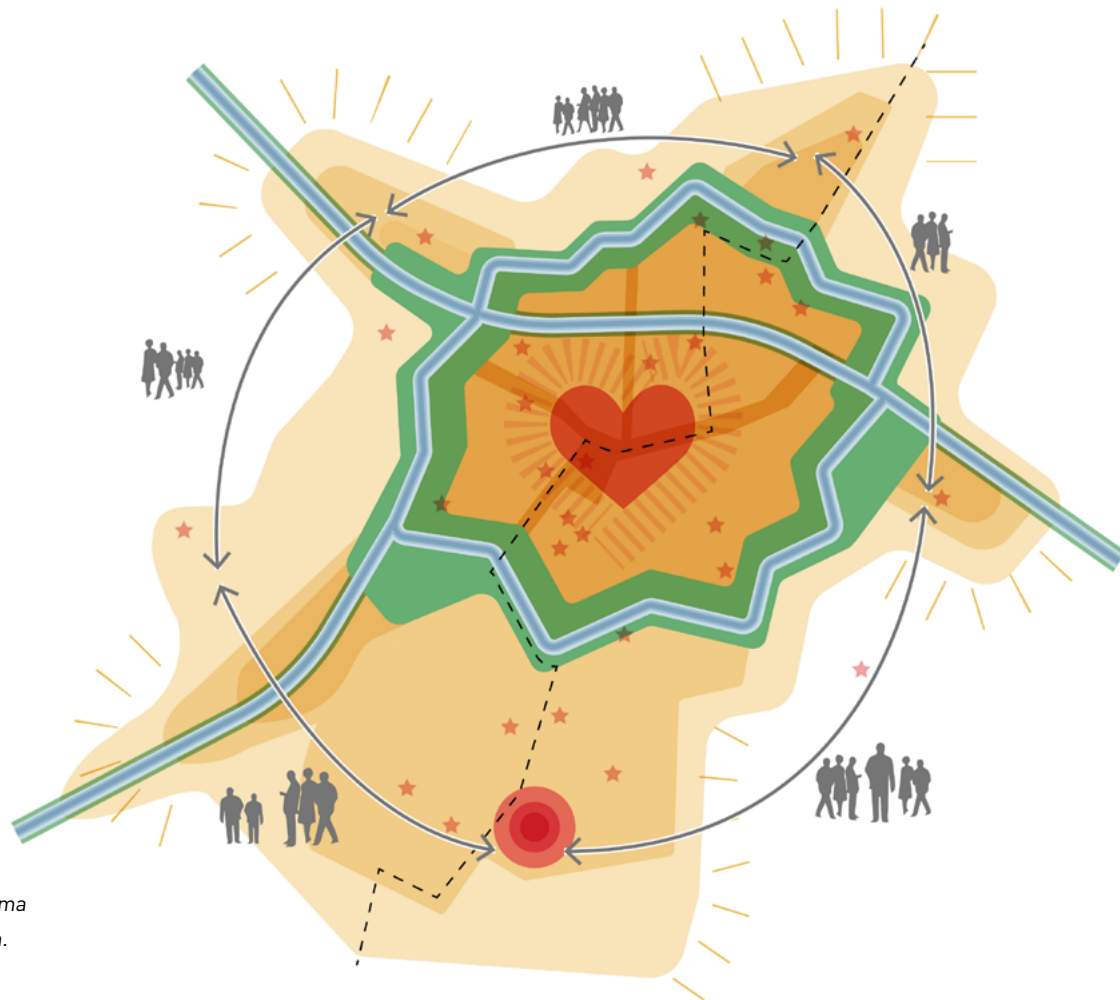
Het centrumgebied van Zwolle is continu in beweging. Dat doen we in verschillende lopende en geplande projecten. Want, de stad groeit en de maatschappij verandert. Met het ontwikkelprogramma 'Ons stadshart van morgen' kijken we vooruit.

Meer info

Om richting en sturing te geven wordt het behoud, de versterking en de ontwikkeling van het Stadshart benaderd vanuit vijf ontwikkelprincipes. Eén daarvan is “De gezonde, groene en waterrobuuste deltastad”.

Dit ontwikkelprincipe benadrukt de noodzaak om een klimaatbestendig Stadshart te realiseren, met ruimte voor groen en water, waar het aantrekkelijk wonen, werken en recreëren is. De aanpak die daarbij gehanteerd wordt, focust zich op het herstellen en versterken van de water- en groenstructuren in en om de historische binnenstad. Bij nieuwe ontwikkelingen in de ontwerpfase wordt rekening gehouden met het veranderende klimaat en toenemende weersextremen. De beoogde Singelzone staat centraal, zowel met het oog op klimaat en biodiversiteit, als met het oog op de gezondheid en leefruimte van de inwoners van de stad. Stadsparken, zoals het Spoolderbos en Park de Weezenlanden, worden direct met de Singel verbonden. In de buurten om de historische binnenstad heen wordt het “buitengeluk” vergroot, door wijk-en buurtparken te realiseren met ruimte voor natuur, spelen, sporten en ontmoeten. Bewoners worden geïnspireerd om privétuinen te ontharden, om zo hittestress door verstening tegen te gaan.

Door de Singel in haar oude glorie te herstellen, worden stad en land opnieuw met elkaar verbonden en ontmoeten de regio en het Stadshart elkaar in een uniek stadspark, dat bijdraagt aan de leefbaarheid, biodiversiteit en ontmoeting.

*Uit het Ontwikkelprogramma
Ons Stadshart van Morgen.*

2. Verduurzaming van stadswijken

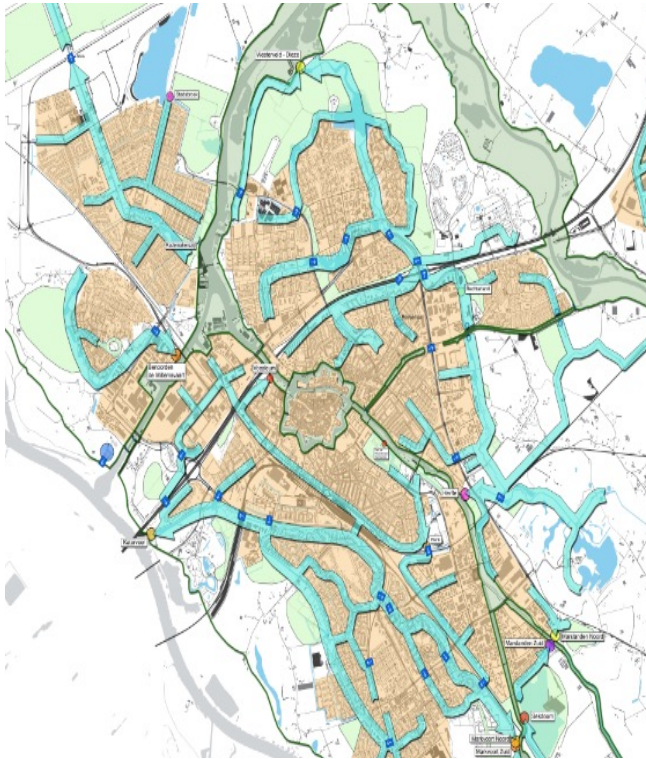
Het leefbaar houden van een verouderende stad vraagt continue om aanpassingen. Goed stadsbeheer houdt Zwolle klimaatbestendig.

Klimaatadaptatie in de beheercyclus

We willen dat onze stad niet alleen vandaag maar ook in de toekomst goed functioneert. Om te anticiperen op die toekomst moeten we weten hoe de toekomst van Zwolle eruitziet. Wat zijn precies de plannen en de verwachte ontwikkelingen? De Omgevingsvisie 'Ons Zwolle van morgen 2030' geeft dat toekomstbeeld voor de fysieke leefomgeving. Ze geeft richting, sturing en duidelijkheid hoe we Zwolle willen ontwikkelen.

Regionaal | Waterrobuust Zwolle

Kwetsbare gebieden eerst

In de extra kwetsbare gebieden liggen een hoop opgaven. Maar ook kansen! Want door zo'n gebied aan te passen met onder andere meer groen, wordt het leefbaarder en aantrekkelijker. Om de opgaven en kansen van een gebied in beeld te brengen, werken we met een Klimaat Kanskaart. Zodra we met de kaart het gebied in gaan, gebeurt dat in overleg met inwoners en bedrijven. Zo'n kaart laat ook zien wat inwoners zelf kunnen doen aan hun eigen woning, tuin en/of balkon. En hoe bedrijven schade door wateroverlast en hitte kunnen beperken. Zo kan iedereen gericht aanpassingen doen. En maken we elk stadsdeel ruim voor 2050 samen klimaatbestendig.

Voor een deel van de stad (de versteende wijken) hebben we al in beeld hoe we tot 2050 de bestaande stad klimaatbestendig gaan ombouwen. In 2022 – 2023 stellen we een bouwplan op voor de hele stad.

Realisatie

Assendorp, Wipstrik, Veerallee, Stadscentrum en Kamperpoort zijn in kaart gebracht. De voorbeelden Aa-landen en de Kop van Assendorp in dit boekje zijn met behulp van de Klimaatkanskaart heringericht of staan op het punt daarvan. Ook de Radewijnstraat (Dieze Oost) is onder handen genomen.

In 2023 staat de Wipstrik op de rol.

Zo werken we ook vanuit onderhoud aan aanpassingen voor een veranderend klimaat in een stad die ouder wordt.

Kop van Assendorp

Er wordt een plan gemaakt voor de hele Singelzone. Hierbij is aandacht voor de continuïteit en een aangesloten netwerk van wandelingen aan beide zijden van de Singel. De kop van Assendorp is onderdeel van de Singelzone. Daarom wil Gemeente Zwolle een gedeelte van de Assendorperstraat en Groot Weezenland opnieuw inrichten.

Contactpersoon

Tim van Muijden,
projectleider gemeente Zwolle

Tussen de Van Karnebeekstraat en de Luttenbergstraat worden buslijnen verplaatst en er komen nieuwe bushaltes. Dit biedt tegelijkertijd een mooie kans om de kruisingen veiliger en het gebied aantrekkelijker en groener te maken.

Concrete maatregelen

- 30 kilometer per uur zone
- Meer ruimte voor voetganger en fiets; auto alleen als bestemmingsverkeer
- De weg wordt smaller
- Flexibele strook voor meer ruimte voor groen, terrassen, fietsparkeren en autoparkeren
- Bushaltes worden verplaatst

Impact

De noordzijde van de Assendorperstraat gaat over in de Singelzone, waar meer ruimte voor groen en wandelpaden komt. Dit sluit aan op de plannen voor de vergroening van het centrum. Meer groen zorgt voor een prettiger omgeving en is belangrijk voor de wateropname.

Bij heftige regenbuien zorgt het groen voor minder wateroverlast.

Wie werken er aan mee?

Gemeente Zwolle en provincie Overijssel

Locatie

Gebied tussen Sassenpoorterbrug en
Dominicanenklooster.

[Bekijk video](#)

Aalanden Zuid

In Aa-Landen Zuid zijn acht woonstraten toekomstbestendig gemaakt. Hierbij is aandacht gegeven aan klimaatadaptatie, energietransitie en circulariteit. Minder verharding en meer groen zijn meegewogen. Ook is er zoveel mogelijk naar de wensen van de bewoners geluisterd.

Contactpersoon

Erik Trip, projectleider civiel gemeente Zwolle

Impact

Klimaatbestendig wonen als doel wordt hier vanuit stadsbeheer toegepast. Na evaluatie van dit initiatief kan deze aanpak breed ingezet worden in andere delen van de stad. Door steen te vervangen door groen is er minder snel wateroverlast bij stortbuien en meer verkoeling tijdens een hitteperiode. De leefbaarheid in de straat neemt toe door zodanig te herinrichten dat snelheid van voertuigen wordt beperken.

Concrete maatregelen

- Vervangen van asfalt door klinkers
- Hemelwater infiltreert middels waterdoorlatende verharding direct in de grond
- Aanleggen van wadi's voor wegzakken van water in de grond
- Bufferen van water tijdens hevige regenval
- Maximaal vergroenen van parkeerplaatsen door grasstenen toe te passen
- Zoveel mogelijk verharding uitwisselen met groen in overleg met bewoners

Wie werken er aan mee?

De gemeente Zwolle is initiatiefnemer: beheercluster, wijkmanagement, wijkbeheer, adviseurs groen, grijs en blauw, stedenbouwkundig- en groenontwerper en werkvoorbereiding. In samenwerking met inwoners/bewoners, ROVA, leveranciers en de BAM.

3. Inwoners aan de slag

Het veranderende klimaat houdt inwoners ook bezig.
Wat deden zij samen met ons?

Van Ittersumstraat

De bewoners van de Van Ittersumstraat in Assendorp hebben samen met onder andere Team Klimaat Actief! van de gemeente Zwolle een initiatief gerealiseerd om hun straat groener, leefbaarder en veiliger te maken.

Contactpersonen

Adriaan Mosterman,
Team Klimaat Actief!,
gemeente Zwolle
Jenine Overgoor,
wijkregisseur Assendorp,
gemeente Zwolle

De bewoners van de Van Ittersumstraat en Team Klimaat Actief! zijn met elkaar aan de keukentafel gaan zitten, hebben gekeken naar de mogelijkheden en zijn gaan experimenteren. Als eerste hebben ze geëxperimenteerd met plantenbakken op parkeerplekken. Op basis van die ervaring is een definitief plan gemaakt en gerealiseerd.

In dat plan zijn ook de wensen van de bewoners voor meer groen, plekken om je fiets te parkeren en het maken van geveltuintjes meegenomen. De veiligheid van de straat is ook een heel belangrijk punt. Om het aantal auto's in de straat te reduceren en de veiligheid te bevorderen, parkeren de bewoners de auto bij een mobipunt. Een mobipunt is een plek waar binnen 250 meter van je huis een eigen auto kan parkeren. Het is een plek die geschikter voor auto's is dan je eigen smalle straatje. Zo is er een laadpaal aanwezig, staan er deelauto's en deelfietsen en zijn er postkluisjes e.d. In Assendorp is het Mobipunt van biodivers groen voorzien en wordt dit onderhouden door bewoners.

Concrete maatregelen

Een aantal parkeerplaatsen is opgeofferd om meer groen te planten en ruimte te maken voor het parkeren van fietsen. En op de hoeken van de straat zijn stukken groen aangebracht om snelheid van auto's te verminderen. En bewoners hebben geveltuintjes gemaakt om nog meer groen in de straat te hebben.

Impact

Een groene en veilige straat waarbij het groen ook bijdraagt aan biodiversiteit, wateroverlast en hittestress. Een straat waar bewoners zich prettig voelen, vaker een praatje met elkaar maken en de leefbaarheid groot is. Dit initiatief is een mooi voorbeeld ter inspiratie voor andere straten binnen gemeente Zwolle.

Wie werken er aan mee?

De bewoners van de Van Ittersumstraat tussen Molenweg en Coetstraat, 50TintenGroenAssendorp, Arjan Broer als mobiliteitsmakelaar en gemeente Zwolle waaronder Jenine Overgoor en Adriaan Mosterman.

Realisatie

Voorjaar 2022.

Dit project is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage uit de Regiodeal.

[Bekijk video](#)

Buxtehudestraat

De Buxtehudestraat is een mooi voorbeeld van de samenwerking tussen de gemeente Zwolle, woningcorporatie SWZ en derden partijen. De woningen die gerenoveerd worden, krijgen bij de renovatie een infiltratiesysteem onder de grond waarmee het regenwater van het voorste deel van het dak in de voortuin wegzakt. Op deze manier wordt het riool minder belast.

Na de renovatie van de huizen helpt woningcorporatie SWZ huurders en betrokken huiseigenaren op vastgestelde Tuindagen eigen voortuin te vergroenen. Voorafgaand aan de Tuindagen, hebben enkele bewoners een voorbeeldtuin gemaakt ter inspiratie en stimulatie voor andere bewoners. Zo krijgt men al een voorproefje op het eindresultaat. Voor deelnemers op Tuindagen staan plantgoed, containers, tuinaarde, gereedschap klaar. En met de kennis en knowhow van de hoveniers vergroenen de bewoners samen hun voortuin in 1 dag.

[Bekijk video](#)

Resultaat

Op korte termijn zijn er straks 174 voortuinen klimaatadaptief geworden. Een inspirerend voorbeeld voor corporaties en inwoners. De wens is dat dit project uiteindelijk resulteert in het nieuwe normaal bij de woningcorporaties om Klimaatadaptatie in hun reguliere werk op te nemen.

Wie werken er aan mee?

Woningcorporatie SWZ, bewoners, Provincie Overijssel, Travers, Stichting Straatboer, Stadshovenier en Gemeente Zwolle.

Locatie

Buxtehudestraat, Morleystraat, Vincent Lubeckstraat, Praetoriusstraat en Frobergerstraat in de wijk Holtenbroek

Realisatie

Op 15 oktober 2022 was de eerste fase afgerond met een gezamenlijke Tuindag en in 2023 volgen de 2e en 3e Tuindagen. Dit project is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage uit de Regiodeal.

Contactpersoon

Annemiek Wiegman, Team Klimaat Actief!,
gemeente Zwolle

Hittestress safari Holtenbroek

Hitte is een gevaarlijk klimaatrisico, maar blijft tot nu toe vaak onderbelicht. Niet alleen hebben we vaker te maken met hittegolven, ze duren ook langer, en het wordt soms nog heter dan verwacht. Hittegolven hebben een grote impact op de gezondheid. Met name die van kwetsbare mensen.

Contactpersonen

Annemiek Wiegman,
Team Klimaat Actief!,
gemeente Zwolle
Robert Jansen,
Wijkregisseur Noord,
gemeente Zwolle

In de wijk Holtenbroek heeft de Gemeente Zwolle met verschillende organisaties een hittestress safari uitgevoerd om te kijken welke maatregelen genomen kunnen worden tegen de hitte. Hierbij is uitgegaan van drie thema's: Gebied (de buitenruimte), Gebouw (de woning) en Gezondheid. Door de hittestress safari is duidelijk geworden waar de hotspots in de wijk liggen. Temperaturen oplopend tot ruim 48 graden op versteende parkeerplaatsen. Bewoners in het Hiphouse die door een combinatie van factoren veel te kampen hebben met hittestress, geven aan dat hitte een voelbaar klimaatrisico is.

Wat kunnen we doen om hittestress tegen te gaan?

Temperatuur verlagen doen we door meer groen in de straat te creëren, waardoor het beter uit te houden is. Mens én dier hebben minder last van hittestress. Door middel van boomspiegeltuintjes en geveltuintjes is er in Holtenbroek al meer groen gerealiseerd.

De hittestress safari heeft meer kansen in kaart gebracht. Denk aan de bewustwording bij het starten van nieuwe projecten om rekening te houden met hittestress. Ook kun je denken aan het transformeren van platte daken naar groene daken, vergroening van versteende parkeerplaatsen en het aanbrengen van schaduw in openbare ruimtes.

Wie werken er aan mee?

Duurzaam Holtenbroek in samenwerking met Bewoners Holtenbroek, gemeente Zwolle, ROVA, Wijkteam Groenbeheer, Woningstichting SWZ, Buurkracht, Klimaatverbond Nederland met weervrouw Margot Ribberink.

Locatie

De wijk Holtenbroek in Zwolle

Realisatie

De hittestress safari was op 28 juni. Een 2e dag om initiatieven te benoemen en werkgroepen in de wijk te vormen, moet nog worden gepland. De inzichten zijn met de direct betrokkenen gedeeld en binnen de gemeente Zwolle met collega's die voor verschillende thema's werkzaam zijn in het fysieke domein. SWZ is inmiddels met bewoners en de architect van het Hiphouse in gesprek om te werken aan verbetering.

Kansen

Dit is een bovenaanzicht van Muziekwijk. Je ziet er redelijk veel groen in de eigen tuinen en in openbare ruimte voor het huis. Aan de achterkant zijn nog veel versteende parkeerplaatsen. Ook zijn er veel platte daken, allemaal met dakleer. Dit zijn kansen voor groene (bloemenweide) daken.

Nationale klimaatweek was start voor vier klimaatburgemeesters

Dat klimaat belangrijk is voor de inwoners van Zwolle, is goed zichtbaar. Maar liefst vier klimaatburgemeesters hebben zich afgelopen jaar aangemeld. Klimaatburgemeesters zijn voorbeelden en inspireren anderen om bewuster te leven, minder CO2 uit te stoten en energie te besparen.

Contactpersoon

Adriaan Mosterman,
Team Klimaat Actief!,
gemeente Zwolle

Onze vorige klimaatburgemeester, Spencer Roozenboom, was als Zwolse Klimaatburgemeester bijzonder actief. Hij inspireerde vele mensen tot vergroening en verduurzaming en keer op keer wist hij de publiciteit te halen.

Spencer Roozenboom heeft het klimaatburgemeesterschap overgedragen aan Ellen van Oost, Koos Wijbenga, Jean Frantzen en Selma Laarman. Zij hebben kennis op verschillende duurzaamheidsgebieden waarmee ze elkaar versterken en vorm zullen geven aan hun klimaatburgemeesterschap.

Ellen van Oost gelooft in de kracht en het belang van lokale bewonerscollectieven en een integrale wijkaanpak. Als klimaatburgemeester wil zij meehelpen aan het bouwen van een brede, sterke klimaatbeweging van onderop.

Selma Laarman is dagelijks bezig met het activeren en inspireren van de jongere generaties. Zij wil zich inzetten om bewustzijn te creëren en een positieve impact te maken.

Koos Wijbenga is zeer actief met het verduurzamen van de wereld om zich heen zowel privé als in werk. Koos is gemotiveerd om de aarde leefbaar te houden voor kinderen en kleinkinderen.

Voor **Jean Frantzen** is de natuur zelf zijn grootste inspiratiebron. Jean wil vooral bijdragen door kennis te delen en mogelijkheden aan te dragen om de stad groener en natuur inclusiever te maken.

Resultaat

4 klimaatburgemeesters voor Zwolle die ieder met een eigen expertise vormgeven aan het klimaatburgemeesterschap en een inspiratie zijn voor de inwoners van Zwolle.

[Meer info](#)

Zwolle en het Europese CATCH project (INTERREG EU-programma)

CATCH staat voor ‘water sensitive Cities, the Answer To CHallenges of extreme weather events’. In dit project participeren 7 Europese steden (uit Zweden, Denemarken, Engeland, België, Duitsland en Nederland). Net als Zwolle zijn dit ‘waterbewuste’ middelgrote steden in het Noordzeegebied, die te maken hebben met weersextremen.

Deze Europese steden experimenteren sinds 2018 ieder met een eigen pilot in het CATCH-project, zoekend naar antwoorden en maatregelen voor de nieuwe weersextremen.

Zwolle doet het anders

Het merendeel van de zeven CATCH-pilots richtte zich op ruimtelijke maatregelen, zoals meer waterberging in de stad. Zwolle koos ervoor om in haar pilot te onderzoeken hoe je inwoners motiveert en activeert voor klimaatadaptatie. Zodat zij de eigen woning, buurt en hun leven aan het nieuwe klimaat aanpassen, bijvoorbeeld door maatregelen te nemen om weerbaar te zijn tegen extreme buien, hitte en droogte. Concreet richtte de CATCH-pilot van Zwolle zich op de vraag hoe we met community building, een serious game en een stadsdebat de beweging in de stad verder kunnen brengen.

De uitkomsten van de Zwolse CATCH pilots stonden centraal tijdens de slotmanifestatie op 24 november 2022. Zwolle was gastheer. Zwolle hanteert de uitkomsten als input voor de voltooiing en succesvolle uitvoering van de Zwolse Adaptatiestrategie. Ze helpen om inwoners uit de stad nog meer te motiveren om hun bijdrage te leveren aan een groene, water- en klimaatbestendige stad.

Wie werken eraan mee?

Climate Campus, Gemeente Zwolle team Klimaat Actief!

4. Samenwerken in de regio

Voor het klimaat houdt Zwolle niet op bij de stadsgrenzen, samenwerken brengt ons verder.

De Quicksan

De Regio Zwolle jongleert met een heel ambitieuze woonopgave (50.000 woningen) in een gebied waar het krachtenveld voelbaar is tussen economische ontwikkeling, bereikbaarheid, leefbaarheid en de maatregelen nodig om klimaatverandering het hoofd te bieden. Zwolle, als grote kern in deze regio, is hier dagelijks mee bezig.

Welke invloed heeft het watersysteem in Regio Zwolle op de opgaven voor bijvoorbeeld wonen, energietransitie, mobiliteit en natuur? En andersom: hoe kunnen ruimtelijke ontwikkelingen in Regio Zwolle bijdragen aan een klimaatbestendig watersysteem? Hierover meedenken en meepraten is een direct belang voor Zwolle als stad.

In 2022 ontwikkelden we met de regio Zwolle de Quicksan. Een onderzoek waarvan de uitkomsten input leveren voor projecten in Regio Zwolle op het gebied van verstedelijking, bereikbaarheid en klimaatbestendige ontwikkelingen. Input dus ook voor Zwolle en haar manier van met de ruimte omgaan.

Hoe geven we NU invulling aan de ruimtelijke inrichting om straks niet te ontdekken dat we verkeerde keuzes hebben gemaakt?

Deze Quickscan levert 7 ontwerpprincipes:

Vermijd verstedelijking op plekken die veel beschermende maatregelen vragen.

Verstedelijking volgt het bestaande watersysteem met natuurlijke, meervoudige oplossingen.

Houd een druppel zo lang mogelijk, zo hoog mogelijk vast, en benut deze zo veelzijdig mogelijk, vóór je hem afvoert naar zee of kwijtraakt door verdamping.

Ontwikkel elk gebied als groen-blauwe klimaatmachine (zonder stekker): de nieuwe ruimtelijke verschijningsvorm past op de specifieke lokale situatie.

Denk op regionaal en op systeemniveau, maar handel locatie-specifiek.

Zorg dat lokale projecten bijdragen aan het helpen oplossen van regionale opgaven.

Het sponswerkend vermogen neemt bij een gebiedsontwikkeling altijd toe.

Hoe gaan we hier mee aan de slag?

Ze zijn opgenomen in de Verstedelijkingsstrategie.

De principes zijn niet in beton gegoten. We gaan er nu mee aan de slag. Alleen zo kunnen we ontdekken wat voor onze regio het beste werkt.

In Zwolle hebben we met een groot aantal collega's deze zomer sessies gehad om gevoel te krijgen met de toepassing van de 7 ontwerpprincipes.

Met deze nieuwe inzichten op zak gaan we de principes toepassen in nieuwe projecten. En, waar nodig bijschaven. We staan helemaal aan het begin van een spannende periode waarin verstedelijking in onze regio gericht en integraal wordt aangepakt.

Contactpersoon

Andreas van Rooijen,
beleidsadviseur gemeente Zwolle

Zwolle werkt samen in de Verstedelijkingsstrategie

Zwolle zal de komende jaren heel veel realiseren in nauwe samenwerking met waterschappen en provincie; onmisbare partners in ons succes. Doel voor Zwolle is dat onze kinderen en kleinkinderen straks ook nog kunnen genieten van een veilig, mooi, groen, gezond en leefbaar Zwolle, maar ook hier hun boterham kunnen verdienen en een betaalbare woning kunnen vinden.

Regio Zwolle: aandachtgebied voor ontwikkeling

In de Regio Zwolle kiezen we voor vernieuwende klimaatbestendige oplossingen. Vorig jaar heeft de Regio Zwolle hierdoor een NOVI-status gekregen: Regio Zwolle dient daarmee als voorbeeld voor hoe andere gebieden in Nederland klimaatadaptatie kunnen vormgeven. In Zwolle willen we in elke bestaande en nieuwe wijk de klimaatrobuuste veerkracht vergroten. Dat kan alleen als we het regionale watersysteem in onze plannen meenemen.

De nationale regie op de ruimtelijke ordening is terug

De druk op de ruimte in Nederland is groot. We moeten en willen heel veel op een klein oppervlak. Maar dit is het stuk land waarmee we het samen moeten doen. Dat vraagt om het maken van keuzes en het slim combineren van opgaven.

De afgelopen jaren heeft het Rijk een rol op de achtergrond ingenomen in de ruimtelijke ordening. Dit kabinet kiest voor meer sturing van het Rijk om onze ruimte eerlijk te verdelen met oog voor de ruimtelijke kwaliteit. In het regeerakkoord zijn de ambities verhoogd en is de regie op de ruimtelijke ordening weer bij het Rijk gelegd.

Regie in NOVEX-gebieden

Het Rijk wil de uitvoeringskracht in de regio's versterken. Het is belangrijk dat er ondanks alle belangen, keuzes gemaakt worden. Het gaat erom snelheid in de uitvoering te brengen. In zogenaamde NOVEX-gebieden werken Rijk, regio's, provincies, waterschappen en gemeenten samen aan de ruimtelijke opgaven en besluitvorming daarover. De eerdere NOVI-gebieden en verstedelijkingsgebieden gaan op in de nieuwe NOVEX-gebieden. De Regio Zwolle is zo'n gebied.

De stad Zwolle heeft een belangrijke positie in dit gebied. In het NOVEX-gebied regio Zwolle werken we met andere overheden samen aan klimaatbestendige ontwikkeling, kwalitatieve groei, toekomstbestendigheid, waardevaste woningen en brede welvaart.

Uitdragen waar je in gelooft

PODIUM: Zwolle roept op tot DOEN tijdens Springtij, Terschelling

Lisa de Groot (gemeente Zwolle) en Rolf van Toorn (Waterschap Drents Overijsselse Delta) vertegenwoordigden Regio Zwolle op Springtij: het driedaagse evenement op Terschelling, gericht op een duurzame transitie van Nederland.

Contactpersonen

Lisa de Groot
(l.de.groot@zwolle.nl)
en Rolf van Toorn
(RolfvanToorn@wdodelta.nl)

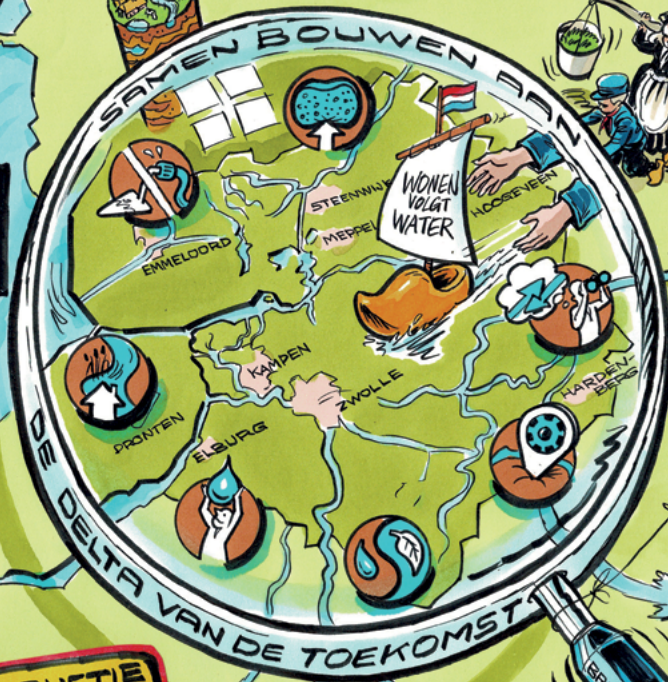
Tijdens een sessie over de woonomgeving trok de Quicksan Klimaatadaptief ontwikkelen landelijk aandacht. Deze Quicksan is een co-productie van provincie Overijssel, waterschap Drents Overijsselse Delta, Regio Zwolle en de gemeente Zwolle. Via een praatplaat werden de zeven leidende principes van de regio Zwolle uiteen gezet. Deze Quicksan voedt de verstedelijkingsstrategie met concrete en werkbare uitgangspunten die 'geen spijt' opleveren op de lange termijn. Principes met watersystemen en klimaatadaptatie als basis, die ons helpen morgen intelligent van start te gaan met gebiedsinrichting.

De zeven ontwerpprincipes (zie de Quicksan op pagina 59) zijn niet in beton gegoten. Ze geven richting. Door ermee te werken, ontdekken we wat voor onze regio het beste werkt. Regio Zwolle daagt andere regio's uit om de principes toe te passen in nieuwe projecten. We staan helemaal aan het begin van een spannende periode waarin verstedelijking in onze regio gericht en integraal wordt aangepakt. Van een tijdperk van 'Bouwen versus water' naar een tijdperk van 'Water als leidend uitgangspunt in een schaarse ruimte'. De zeven principes zijn een hulpmiddel om met deze uitdaging aan de slag te gaan.

KLI^{MAAT}ADAPTATIE

TIJD OM TE DOEN

NOVEX
REGIO
ZWOLLE

*Leren
van ons
Verleden*

FOCUS
OP DE
PRAKTIJK

ONDER CONSTRUCTIE
ALVAST MEER WETEN?
1. de.groot@zwolle.nl
rolf.vantoon@wdodelta.nl

SAME...METWATER.NL

CHECK!

THEER
IMAGINEES
A VAN EELDERE

Uitdragen waar je in gelooft

PODIUM: Zwolle op de IJsselmeertop 2022

De IJsselmeertop is een jaarlijks congres voor overheden en organisaties die actief zijn in het IJsselmeergebied. Dit jaar vond het plaats in september, in Amsterdam.

Contactpersonen

Andreas van Rooijen en
Quirine van der Meer
(klimaat@zwolle.nl)

Andreas van Rooijen van de Gemeente Zwolle en Dity Langendijk van het Deltaprogramma IJsselmeergebied vertelden de zaal over de uitdagingen van zeespiegelstijging.

Er zijn grote uitdagingen voor Zwolle om de gemeente toekomstbestendig in te richten. Ontwikkelingen als zeespiegelstijging en meer neerslag kunnen in de toekomst leiden tot een hoger peil in het IJsselmeer. Tegelijkertijd heeft de Gemeente Zwolle een grote woningbouwopgave, terwijl het gebied in de monding van de IJssel, Vecht en Zwarte Water kwetsbaar ligt. Zwolle heeft vaker met het bijltje gehakt en presenteerde mooie voorbeelden van meer ruimte geven aan het water om te kunnen stijgen en een waterkering integreren in nieuwe, hoog genoeg geplaatste woningen.

De voorbeelden die langkwamen zijn in de afgelopen jaren in Zwolle gerealiseerd: Kraanbolwerk, Pannekoekendijk en Weezenlanden.

Andreas van Rooijen riep de aanwezigen op tijdig in gesprek te gaan met Zwolle. Beslissingen die moeten worden genomen over het IJsselmeerpeil hebben 1 op 1 gevolgen voor de verstedelijkingsplannen van Zwolle, waarin Water en Bodem Sturend wordt toegepast. Andersom zijn de klimaatadaptieve ingrepen in Zwolle van invloed op waterbeheer in de regio en zelfs in het land.

Kraanbolwerk

Pannekoekendijk

Weezenlanden

Colofon

Uitgave	Gemeente Zwolle Januari 2023
Vormgeving	Elianne Schotanus studioems.nl

Disclaimer: We hebben ons uiterste best gedaan om van alle afbeeldingen de gebruiksrechten te achterhalen en te respecteren. Mochten er desondanks rechthebbenden zijn op geplaatste afbeeldingen, dan verzoeken we u om een mail te sturen naar klimaat@zwolle.nl.

www.zwolle.nl